

Évközi 9. vasárnap

1Kir 8,41-42

„Hallgasd meg...”

„De hallgasd meg az égben, azon a helyen, ahol trónodon ülsz, az idegent is, aki nem tartozik népedhez, de nevedért messze földről ide jön – hallanak majd dicső nevedről, erős kezetről és kinyújtott karodról –, ha szintén eljön, és e felé a templom felé fordulva imádkozik; tégy meg mindent, amiért az idegen hozzád könyörög, hogy a földnek minden népe fölismerje nevedet, és féljen úgy, mint Izrael, s tudja meg, hogy ez a templom, amelyet építettem, a nevednek van szentelve.”

A szöveg Salamon király imájának vége, amelyet a templomszentelési liturgiában mondott. Kr. e. a X. században épült az első izraeli központi szentély, bár 1963-ban fedezték fel a Jeruzsálemen kívüli, ún. aradi templomot. Ez talán az első Jahve szentély lehetett, amely várost Salamon erődde alakította, Hiszkija király pedig tönkretette a templomát, hogy Jahve templom csak egy legyen Jeruzsálemben.

Dávid foglalta el Jeruzsálemet, eredeti nevén Jebuzt, és ünnepélyesen ide hozta a szövetségi ládát, azt a szent archívumot, amely Jahve és népe a közötti szövetség okmányát, valamint a törvényeket is tartalmazta. A város Dávid magánbirtoka lett, és nem tartozott egyetlen törzs területéhez sem. Központi fekvése, hosszú kultikus múltja alkalmassá tette, hogy a királyság központja mellett kultuszközponttá is váljon. Dávid tudta, hogy a nép egységét nem lehet pusztán politikai eszközökkel megteremteni, hanem szükség van vallási, rituális eszközökre is lelkük egybekovácsolásához. Dávid bűne miatt nem építhette meg a templomot, de fia Salamon képes volt létrehozni azt. A felszentelési liturgia leírása után egy hosszú imában önti ki lelkét az Isten előtt, és mondja el a templom jelentőségét különböző szempontból.

Az imában hét különböző szituációt sorol fel, amelyben imádkozni lehet itt, a templomban: ha valaki vétkezik embertársa ellen (31-32); ha a választott népet legyőzi az ellenség (33-34); ha bezárul az ég, és nem esik eső (35-36); ha éhség tör ki az országban (37-40); ha az idegen imádkozik, akkor is meghallgatását kéri az Istentől Salamon (41-43). Ha az ellenség ellen hadba vonulnak, akkor is itt imádkoznak (44-45); ha fogságba hurcolják őket, és onnan megtérnek, akkor a jeruzsálemi templom felé fordulva imádkoznak (46-47).

A jelen szöveg az idegen imájáról szól, akinek a meghallgatását kéri, amennyiben Jahvéhoz imádkozik. Ennek a beszúrásnak az a történeti alapja, hogy a szentély őrei Salamon idejében az ősi jebuzita papok voltak, akik eddig is itt imádkoztak, de most a szentély új tulajdonosának Istenéhez kell fohászzkodniuk. Másrészt a betérők serkentésére is szól az ima. A honfoglalás folyamán ugyanis sokan csatlakoztak ahhoz a vallási szövetséghez, amelyet Jahve kötött a népével. Ezeknek a vallási kultúrája eltért a bibliai szemitáktól, de a honfoglalás alatt együtt harcoltak a földért a honfoglaló József vezette csapatokkal. A honfoglalás után pedig a népi egység ápolásának egyik módja a körülmelés felvétele és a közös imádkozás volt. Ugyan a bibliai könyvek igyekeznek úgy feltüntetni a választott nép vallásosságát, mintha az homogén lenne, akadnak olyanok, akik megfelelnek róla. A történeti igazság pedig az, hogy Dávid és Salamon idejében, de a királyság korszakában később is, a Jahve vallás inkább csak teoretikusan volt az egész nép vallása. Számos kánaáni vallási elem együtt élt a választott nép vallásával, számos ünnepet pedig kánaáni ünnepből kellett zsidó emlékünneppé változtatni, hogy a régi megszokásnak új jelentést adjanak.

Dávid a zsoltárokból, Salamon ebben az imában nyilvánítja ki mélyes hitét az ima erejében. A templomban Dávid imái, szívkiöntései lettek a hivatalos ének- és imagyakorlat részei, amelyeknek a középpontjában egy intenzíven megélt vallomásos vallásosság állt. Ezt a gyakorlatot igyekeztek feldíszíteni, ünnepélyessé tenni. E szöveg megmaradt, és jelentős szerepet játszott a szabályozatlan magánima: mind a fohász, mind a hálaadás, mind pedig a dicsőítés formájában.

Minden vallás törekszik a hívek vallásosságának egységesítése érdekében az imaszövegek sematizálására. A nagy igyekezetnek azonban lehet az a következménye, hogy a tanult imaszöveg háttérbe szorítja a szívből fakadó spontán imát. Márpedig Istennek nem az ajkak imájára, nem a szövegek visszahallására van szüksége, hanem a szív kiöntésre, őszinte vallomásra az imában. A jeruzsálemi templom csak a helyet biztosította az imára. Itt is, mint minden más templomban, a helyet valójában az Istenhez való fordulás szentelte meg. Ez a különböző formában, de azonos intenzitással végzett ima rokonítja a híveket. Ekkor él meg, hogy mindannyian Isten gyermekei. Aki őszinte imában fordul az Istenhez, az megtisztulhat, és aki megtisztulva imádkozik, már maga is a lélek templomává válhat.